

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Campania de conștientizare și sensibilizare
pentru responsabilizare socială și promovare incluziune activă

Strategii integrate de incluziune socială

Brașov | Martie 2019

Titlul proiectului: "PROmotorii Firmei Tale (PROFIT) pentru Regiunea Centru" (ID: 104254) | Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, Componenta 1 România Start Up Plus
Axa Prioritară Locuri de muncă pentru toți | Operațiunea: Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană, Schema de ajutor de stat România Start-Up Plus

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

STRATEGII INTEGRATE DE INCLUZIUNE SOCIALĂ¹

Elaborarea politicilor în România recunoaște incluziunea activă ca un mijloc important de a atinge unul dintre obiectivele economice ale Uniunii Europene (creșterea numărului de locuri de muncă și a numărului de persoane ocupate), precum și unul dintre principalele obiective sociale (ieșirea din sărăcie prin ocuparea forței de muncă). Evoluția politicilor sociale naționale a condus la găsirea de soluții inovatoare și răspunsuri alternative la nevoile grupurilor vulnerabile în special în ceea ce privește reducerea excluziunii sociale multiple (de exemplu, dezvoltarea economiei sociale etc).

¹ Adaptare după: Radu, Marieta. (2013). *Evaluarea Implementării Recomandării Comisiei Europene privind Incluziunea Activă. Analiză de politici naționale*. Bruxelles: Uniunea Europeană, Capitolul 1. Strategii integrate complexe (paginile 9-12). Documentul este disponibil la: <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=9956&langId=ro>

ELABORARE DE POLITICI COMPLEXE DE INCLUZIUNE SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

Reforma sistemului de politici sociale în România a urmat liniile directoare ale UE prin stabilirea unui pachet legislativ și structuri instituționale, împreună cu procedurile de monitorizare și evaluare în cadrul Metodei Deschise de Coordonare. Evoluțiile din domeniul politicilor sociale sunt planificate în vederea atingerii obiectivelor europene așa cum sunt formulate în strategiile de creștere economică și creare de locuri de muncă și combatere a sărăciei și excluziunii sociale.

Guvernul român acordă o atenție deosebită incluziunii sociale, precum și dezvoltării unei abordări comprehensive a incluziunii active; utilizarea Metodei Deschise de Coordonare a ajutat la stabilirea cadrului pentru planurile

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

naționale de acțiune pentru incluziune socială în vederea asigurării unei livrări eficiente a obiectivelor, ulterior actualizate cu măsuri de protecție socială concretizate prin transmiterea rapoartelor strategice naționale privind protecția socială și incluziunea socială care acoperă, de asemenea, aspecte legate de sănătate și îngrijire pe termen lung.

Memorandumul Comun de Incluziune Socială (semnat în 2005) pus în aplicare prin intermediul metodei deschise de coordonare, a stabilit prioritățile României în domeniul incluziunii sociale contribuind la dezvoltarea unei strategii integrate privind combaterea sărăciei și a excluziunii sociale.

În anul 2006, construirea unui cadru coerent în domeniul social a continuat cu un pachet legislativ privind reforma instituțională (inclusiv înființarea Observatorului Social, Agenției Naționale de Plăți Sociale, Inspecției Sociale) având ca scop definirea principiilor și fondarea unui cadru coerent pentru politicile de asistență socială.

Fiind în acel moment o țară candidată, România a elaborat și transmis Comisiei Europene Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2006-2008, cuprinzând prioritățile în domeniul incluziunii sociale, pensiilor, sănătății și îngrijirii pe termen lung. Strategia de promovare a incluziunii sociale stabilea prin obiectivele sale prioritare în conformitate cu recomandările Comisiei Europene evidențiind

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

premisele pentru incluziune activă: creșterea standardului de viață populației și stimularea câștigurilor prin facilitarea ocupării forței de muncă, facilitarea accesului la resurse, drepturi și servicii prin intermediul unor pachete eficiente de beneficii / servicii sociale, (și continuarea eforturilor de îmbunătățire a condiției romilor).

În anul 2008, România a elaborat al doilea Raport Strategic Național privind Protecția Socială și Incluziunea Socială pentru perioada 2008-2010. Măsurile de politică inițiate și implementate între 2006 și 2008 urmau să fie continuate, în ceea ce privește lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale, prin încurajarea accesului pe piața forței de muncă pentru grupurile vulnerabile din punct de

vedere social, promovarea politicilor familiale integrate și asigurarea unui venit de sprijin pentru cei în dificultate (și, în continuare, îmbunătățirea calității vieții pentru persoanele vulnerabile de etnie romă).

Prin Programul național de reformă, urmărind ca obiectiv general aducerea laolaltă a agendelor economice, sociale și de mediu și crearea unei societăți incluzive pentru toți, România continuă acțiunile de reducere a sărăciei și a excluziunii sociale și, în același timp, de realizare a obiectivelor privind incluziunea activă.

În principal, **conceptul politic de incluziune adoptat în România acoperă cei trei piloni ai incluziunii**

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

active (sprijin privind asigurarea unui venit adecvat, o piață a forței de muncă inclusivă și acces la servicii de calitate). Totuși, **orientarea către incluziunea activă rămâne mai degrabă implicită, iar detaliile cu privire echilibrul între cele trei aspecte ale incluziunii active sunt insuficiente.** Accentul este pus pe creșterea continuă oportunităților de angajare în rândul grupurilor vulnerabile în timp ce, calitatea locurilor de muncă, asigurarea unui venit adecvat și a accesului la serviciile sociale, nu sunt susținute de obiective sau acțiuni specifice.

Pe fondul măsurilor de austeritate adoptate pe fondul crizei globale, progresul inițial în direcția incluziunii active și reducerea sărăciei a fost estompat de reducerea locurilor

de muncă, diminuarea beneficiilor sociale, precum și restricționarea accesului și reduceri în domeniul serviciilor, atât în ceea ce privește facilitatea utilizării cât și gradul de acoperire.

Dezvoltarea unui consens cu privire la prioritățile politicilor sociale și continuarea plasării incluziunii active în cadrul general de interes în elaborarea de politici, cu intensificarea inter-relaționării între sferele de politică și asigurarea faptului că politicile sociale și economice (și anume, strategiile de incluziune socială și ocuparea forței de muncă) se consolidează reciproc, rămân aspecte importante pe ordinea de zi, în vederea creșterii eficienței documentelor de programare pentru

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

fondurile structurale (inclusiv în noul exercițiu bugetar, care va începe în 2021).

Încă este nevoie de progrese substanțiale în ceea ce privește găsirea unei abordări mai echilibrate referitor la bunăstare și redistribuție care să permită alocarea de resurse adecvate către măsuri care să garanteze accesul la oportunități egale pentru toți cu o atenție deosebită pentru cei mai vulnerabili.

România a dezvoltat **un set cuprinzător de indicatori de incluziune socială încă din 2005**, totuși, indicatorii cuprinși în documentele de programare reflectă parțial progresul înregistrat adesea, implicând o rază scurtă de analiză oferind o perspectivă limitată asupra progresului și comparabilității cu evoluțiile-cheie / tendințele pe termen mai lung.

Continuând dezvoltarea unei viziuni commune, coerente, echilibrate pentru progres social, împărtășită de toți partenerii, precum și motivații, atitudini și comportamente creative, este important, așa încât incluziunea socială să devină un catalizator pentru acțiuni care se susțin reciproc în și între toate sectoarele (economic, social, educațional, sănătate).

IMPLEMENTARE INTEGRATĂ

Dezvoltarea unor politici integrate este una din direcțiile stabilite în majoritatea documentelor strategice naționale de incluziune socială. Incluziunii active i se acordă o atenție crescută și, acțiuni integrate de sprijin social / de sănătate / ocuparea forței de muncă, vor ajuta indivizii și familiile să se reintegreze în societate. De asemenea, acțiunile propuse vizează o trecere de la reducerea către prevenția excluziunii

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

sociale și sunt planificate măsuri pentru a dezvolta beneficiile de asistență socială și sistemul de servicii, astfel încât să nu creeze dependență de sistem, ci să încurajeze incluziunea activă.

Viziunea unei abordări integrate promovată în strategii nu este la fel de evidentă în procesul de implementare. O monitorizare și evaluare deficicientă a impactului face dificilă măsurarea progresului și efectuarea ajustărilor necesare. Cu toate acestea, există unele exemple de progres către abordări integrate la nivel local, dezvoltate de ONG-uri în parteneriat cu autoritățile locale, în mod frecvent, cu finanțare FSE (de exemplu, prin proiecte POS DRU/POCU).

Chiar dacă acest tip de proiecte au fost implementate cu succes, angajamentul pentru o finanțare pe termen lung este modest și nu se poate vorbi de o coordonare consecventă și integrare la nivel național. În plus, dezvoltarea în continuare, în ceea ce privește implementarea măsurilor de politică de incluziune activă este pusă la risc de măsurile de austeritate (care pot apărea și în următorii ani, în funcție de evoluția economică) implicând mai puține resurse, atât în privința personalului cât și a finanțării.

COORDONAREA POLITICILOR ÎN PLAN VERTICAL

Coordonarea pe verticală a politicilor în implementarea strategiilor de incluziune activă este mai vizibilă în cazul veniturii minim și a componentelor incluziunii pe piața

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

forței de muncă în care sunt implicate diverse structuri guvernamentale naționale în cooperare cu autorități locale. Agenția Națională de Plăți Sociale sau Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, prin intermediul birourilor locale, se concentrează pe asigurarea plății prestațiilor de asistență socială și respectiv, funcționarea diverselor programe de ocupare a forței de muncă, **mai degrabă decât pe dezvoltarea de servicii locale**, care să vizeze în mod specific, persoanele cele mai excluse prin capacitarea acestora pentru a deveni active și pentru a participa la viața comunității. Pactele Regionale pentru Ocupare și Incluziune Socială s-au format la nivel regional pentru a desfășura activități de organizare, revizuire și actualizare a planurilor regionale de acțiune pentru ocuparea forței de muncă (în conformitate cu politicile naționale elaborate la nivel central, cum ar fi Programul Național de Reformă, Strategia Națională de

Ocupare a Forței de Muncă); pentru a pune în aplicare măsurile stabilite în planurile de acțiune prin utilizarea de fonduri UE și naționale și pentru a promova și sprijini parteneriatele la nivel județean și local.

Planurile Regionale de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă reprezintă un model de coordonare pentru dezvoltarea unei abordări strategice și participative în cadrul procesului de elaborare și implementare a politicilor regionale, împreună cu utilizarea eficientă a resurselor financiare disponibile în special, a fondurilor structurale.

În vederea realizării obiectivelor propuse, Pactele utilizează resursele disponibile într-o manieră țintită și includ în acțiunile lor parteneri cu responsabilități în domeniul ocupării forței de muncă, cum ar fi autoritățile publice centrale / locale,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

asociațiile de afaceri și sindicate, dar și alți actori din domeniul social și economic, precum și sectorul serviciilor și biserica. Parteneriatele au trei niveluri de operare: un nivel de programare / planificare și evaluare (nivel regional) și două niveluri de implementare (nivel județean și nivel local/municipal sau comunal). Secretariatele tehnice ale Pactelor oferă suport și asistență tehnică pentru membrii acestora.

În orice caz, acțiunile prioritare la nivel central influențează acțiunile pe plan local și par să fie îndreptate către măsuri de activare cu criterii de eligibilitate mai stricte și sancțiuni pentru prestațiile de asistență socială în timp ce, garantarea unui nivel adecvat al veniturilor sau a serviciilor de calitate rămân mai puțin importante pe lista de priorități, în România.

PARTICIPAREA ACTIVĂ A ACTORILOR RELEVANȚI ÎN INCLUZIUNEA ACTIVĂ

Implicarea specifică a actorilor interesați în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor de incluziune activă este mai puțin vizibilă deși, există exemple de participare a organizațiilor neguvernamentale în punerea în aplicare și furnizarea unor modele de abordare integrată în parteneriat cu autoritățile locale. În timp ce unele organizații non-guvernamentale, autorități locale, comunități și persoane au fost implicate în elaborarea Memorandumului Comun de Incluziune Socială (semnat în 2005) sau a Rapoartelor Naționale de Strategie privind Protecția Socială și Incluziunea Socială 2006-2008 și 2008-2010 / Planurile Naționale de Acțiune în cadrul Metodei

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Deschise de Coordonare în sfera socială (inclusiv unele seminarii cu participanți reprezentând diverse domenii de activitate care au atins subiecte privind excluderea socială și drepturile sociale, alternative la instituționalizare etc.), participarea actorilor sociali a fost mai puțin evidentă pe durata elaborării Programului Național de Reformă.

În orice caz, unii dintre actorii interesați au încă cunoștințe limitate privind procesul de elaborare al politicilor naționale/europene, iar opiniile lor sau o potențială contribuție la găsirea unor modalități eficiente de reducere a sărăciei și de promovare a incluziunii active rămân neutilizate.

Proiectul "Promovarea dialogului în domeniul incluziunii sociale", implementat de către Ministerul Muncii, Familiei

și Protecției Sociale în cadrul programului PHARE 2006 a inclus 10 conferințe regionale și 2 naționale organizate în cursul anului 2009, ceea ce a însemnat un amplu proces de consultare publică. Conferința internațională finală (noiembrie 2009) a implicat reprezentanți ai organizațiilor guvernamentale și nonguvernamentale active în domeniul social, cu scopul de a facilita schimbul de experiență, idei inovatoare și modele practice și de a oferi oportunități pentru dezvoltarea de noi modalități de cooperare în sectorul de incluziune socială prin intermediul dialogului dintre actorii guvernamentali și non-guvernamentali.

Participanții au acționat împreună pentru a identifica principalele priorități pentru următoarea perioadă de programare subliniind necesitatea de a dezvolta în

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

continuare măsuri de anvergură vizând incluziunea activă a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, ca o alternativă la asistența financiară pasivă.

Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială menționează "o înțelegere comună și creșterea gradului de conștientizare privind importanța incluziunii active atât pentru cetățeni cât și pentru profesioniști, ceea ce va spori eficiența în proiectarea și elaborarea politicilor sociale" totuși, foarte puține acțiuni vin în sprijinul acestei afirmații. În orice caz, o înțelegere comună și conștientizarea în privința ariei largi de aplicare a politicilor sociale, într-adevăr, trebuie să fie extinse în cadrul cercului larg de actori interesați (inclusiv comunități și persoane fizice), pentru a asigura contribuția lor la atingerea

obiectivului comun de reducere a sărăciei și excluziunii sociale. Multe aspecte necesită o atenție continuă cu privire la mobilizarea actorilor pentru a dezvolta agende strategice și pentru acțiune comună, în același timp, utilizând cunoștințele locale, actorii locali și capacitatea locală de acțiune.

De asemenea, este important să se intensifice acțiunile de mobilizare a tuturor actorilor interesați, astfel încât să se stabilească proceduri continue de informare, consultare și diseminare pe parcursul întregului proces de formulare de politici (proiectare, elaborare și monitorizare / evaluare).

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Titlul proiectului
"PROmotorii Firmei Tale (PROFIT) pentru Regiunea Centru"
ID: 104254

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020,
Componenta 1 România Start Up Plus

Axa Prioritară Locuri de muncă pentru toți,
Operațiunea: Creșterea ocupării prin susținerea
întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană,
Schema de ajutor de stat România Start-Up Plus

Implementat de Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov
în parteneriat cu Universitatea Spiru Haret.

Valoare totală a proiectului
8.722.301,38 lei

Durata proiectului
36 de luni

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul
Operațional Capital Uman 2014 -2020

Editorul materialului
Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov

Data publicării
Martie 2019

"Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României"

Documenta proiectului: PROFIT Firme Tale (PROFIT) pentru Regiunea Centru (ID: 104254) | Implementat de Agenția de Dezvoltare Durabilă Județul Brașov în parteneriat cu Universitatea Spiru Haret